

KANCELARIA ADWOKACKA

Małgorzata Supera

ul. Tagore'a 3 lok.13, 02-647 Warszawa,
tel.022 854 08 40 www.supera.pl

ODPIS

Warszawa, dnia 31 grudnia 2012 r.

Trybunał Konstytucyjny

al. Jana Christiana Szucha 12a
00-918 Warszawa

5

Skarżący: J **Ł**

ul.

**Reprezentowany przez pełnomocnika
wyznaczonego z urzędu:**

10

adw. Małgorzata Supera
nr wpisu na listę adwokatów 1356
Kancelaria Adwokacka
adwokat Małgorzaty Supera
ul. R. Tagore'a 3 lok. 13
02-647 Warszawa

15

SKARGA KONSTYTUCYJNA

I. Na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w imieniu
J Ł , wnoszę o stwierdzenie niezgodności art. 55 ust. 1 zd. 1 oraz art.
330 § 2 zd. 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego
20 (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm., dalej: KPK)

z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 2 Konstytucji RP

w zakresie w jakim uprawnienie do wniesienia przez pokrzywdzonego aktu
oskarżenia powstaje jedynie w przypadku powtórnego wydania przez prokuratora
postanowienia o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania.

25

Nadto wnoszę o:

o odroczenie na okres 6 miesięcy utraty mocy obowiązującej zaskarżonych przepisów przy równoczesnym zastosowaniu do skarżącego przywileju korzyści, tj. orzeczenie o możliwości indywidualnego wznowienia postępowania przez skarżącego.

Zasądzenie zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które nie zostały pokryte ani w całości ani w części, w wysokości ( ) złotych brutto.

II. Podstawy Skargi

1. Orzeczenie organu władzy publicznej, z którym skarżący łączy naruszenie przysługujących mu praw lub wolności konstytucyjnych

Skarżący łączy naruszenie przysługujących mu praw z wydaniem przez Sąd Okręgowy w W Wydział Karny – Odwoławczy postanowieniem z dnia czerwca 2012 r. (sygn. akt) utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w W Wydział Karny z dnia marca 2012 r. (sygn. akt).

2. Podmiotowe prawa lub wolności o charakterze konstytucyjnym, których naruszenie skarżący łączy z wydaniem orzeczenia

Konsekwencją wydania powyższego orzeczenia jest naruszenie konstytucyjnej regulacji stanowiącej prawo do równego traktowania przez władze publiczne (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP w związku z prawem do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) oraz w związku z zakazem zamykania ustawą drogi sądowej do dochodzenia naruszonych wolności lub praw (art. 77 ust. 2 Konstytucji RP).

3. Określenie w jaki sposób orzeczenie prowadzi do naruszenia konstytucyjnych praw lub wolności skarżącego

Skarżone postanowienie Sądu Rejonowego uniemożliwiło badanie w postępowaniu sądowym, czy oskarżony K D popełnił czyn

zabroniony art. § w zw. z art. Kodeksu karnego z dnia z dnia 6 czerwca 1997 r.
55 (Dz. U. Nr 88, poz. 553, dalej: KK). Odmowa skarżącemu uprawnienia do wniesienia
tzw. subsydiarnego aktu oskarżenia stawia go w nierównej sytuacji w porównaniu do
innych pokrzywdzonych, którzy takie uprawnienie posiadają, mimo że brak jest
konstytucyjnie relewantnych powodów dla zróżnicowania.

4. Argumenty wskazujące na ostateczny charakter orzeczenia

60 Sąd Okręgowy w W orzekał jako sąd drugiej instancji w przedmiocie
zażalenia wniesionego na postanowienie Sądu Rejonowego w przedmiocie umorzenia
postępowania. Zgodnie z treścią art. 425 § 1 KPK środek odwoławczy przysługuje tylko
od orzeczenia wydanego w pierwszej instancji. Zgodnie z art. 519 i art. 521 § 1 i 2 KPK
od postanowienia sądu drugiej instancji, skarżącemu nie przysługuje prawo do
65 wniesienia skargi kasacyjnej.

5. Data doręczenia skarżącemu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie

Postanowienie Sądu Okręgowego w W zostało doręczone w dniu
20 czerwca 2012 r. na adres , w którym
70 ówczesnie przebywał J Ł

6. Data złożenia przez skarżącego wniosku do Sądu Rejonowego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu

W dniu lipca 2012 r. w Sądzie Rejonowym
w W skarżący złożył wniosek o ustanowienie pełnomocnika do sporządzenia
75 skargi konstytucyjnej. Postanowieniem z dnia sierpnia 2012 r. (sygn. akt
) Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z wnioskiem. Pełnomocnik skarżącego
otrzymała informację o wyznaczeniu w dniu października 2012 r.

7. Argumenty przemawiające za tym, iż zakwestionowane w skardze konstytucyjnej regulacje prawne stanowiły podstawę wydania orzeczenia

80 W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy umorzył postępowanie ze względu
na brak skargi uprawnionego oskarżyciela. W ocenie Sądu nie doszło do spełnienia

określonych w art. 55 § 1 zd. 1 i art. 330 § 2 KPK przesłanek, zajście których nadaje pokrzywdzonemu uprawnienie do wniesienia aktu oskarżenia. Nie wydanie w sprawie ponownego postanowienia o umorzeniu lub odmowie wszczęcia postępowania spowodowało po stronie skarżącego brak legitymacji do wszczęcia procesu karnego, a w konsekwencji stało u podstaw umorzenia postępowania sądowego.

UZASADNIENIE

A. Stan faktyczny

W dniu kwietnia 2010 r. J Ł złożył do Prokuratury Rejonowej W zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez K D. Zawiadomienie dotyczyło przestępstwa dokonanego na szkodę skarżącego. W dniu kwietnia 2010 r. prokurator wydał postanowienie (sygn. akt) o odmowie wszczęcia dochodzenia ze względu na brak znamion czynu zabronionego. Na skutek zażalenia J Ł, Sąd Rejonowy w W postanowieniem z dnia marca 2012 r. (sygn. akt) uchylił postanowienie prokuratora. Sprawa trafiła ponownie do rozpoznania przez organ postępowania przygotowawczego.

Postanowieniem z dnia marca 2011 r. (sygn. akt) prokurator umorzył postępowanie ze względu na brak znamion czynu zabronionego. Wniesione przez skarżącego zażalenie na powyższe orzeczenie nie zostało uwzględnione przez Sąd Rejonowy w W, który postanowieniem z dnia sierpnia 2011 r. (sygn. akt) utrzymał w mocy rozstrzygnięcie prokuratora.

Wobec ponownej odmowy prowadzenia postępowania karnego przez oskarżyciela publicznego, J Ł wniósł do Sądu Rejonowego w W akt oskarżenia przeciwko K D. Postanowieniem z dnia marca 2012 r. (sygn. akt) Sąd umorzył postępowanie ze względu na brak skargi uprawnionego oskarżyciela. W ocenie Sądu nie wydanie w sprawie ponownego postanowienia prokuratora o umorzeniu lub odmowie wszczęcia postępowania, o których mowa w art. 55 § 1 zd. 1 oraz art. 330 § 2 zd. 3 KPK, oznacza brak legitymacji pokrzywdzonego do wszczynania

postępowania karnego w drodze subsydiarnego aktu oskarżenia. Powyższy pogląd zaaprobował Sąd Okręgowy w W , który postanowieniem z dnia czerwca 2012 r. (sygn. akt) utrzymał w mocy zaskarżone przez J

115 Ł postanowienie sądu pierwszej instancji.

B. Dotychczasowe orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące zaskarżonych regulacji

Zgodność art. 55 § 1 zd. 1 oraz art. 330 § 2 zd. 3 KPK z przepisami Konstytucji RP była już przedmiotem badania przez Trybunał Konstytucyjny. Trybunał w wyroku z dnia 2 kwietnia 2001 r. w sprawie o sygn. akt SK 10/00 orzekł o zgodności wyżej 120 wskazanych przepisów z art. 45, art. 77, art. 78 i 176 Konstytucji RP oraz iż nie są one niezgodne z art. 47 i art. 51 ust. 4 Konstytucji RP. Przedmiotem niniejszej skargi jest badanie wskazanych w *petitum* przepisów procedury karnej pod kątem równości wobec 125 prawa w powiązaniu z art. z art. 45 ust. 1 oraz 77 ust. 2 Konstytucji RP. Zaskarżone regulacje dotychczas nie były poddane kontroli w zakresie ich zgodności z konstytucyjną zasadą równości.

C. Wnoszenie subsydiarnego aktu oskarżenia a prawo do sądu i prawo do wszczęcia procedury sądowej

Zgodnie z uzasadnieniem wyroku TK w sprawie SK 10/00, „Zamknięcie drogi 130 do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia nie oznacza (...), że doszło do ograniczenia prawa do sądu, gdyż z art. 45 ust. 1 Konstytucji nie wynika prawo pokrzywdzonego do wszczęcia postępowania karnego. Gwarantuje one ingerencję sądów w sytuacjach, w których pojawia się konieczność rozstrzygnięcia o prawach danego podmiotu.” Podzielając to stanowisko, należy jednak wskazać, że dla 135 wszystkich adresatów norm prawnych możliwość wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia musi być zapewniona na równych zasadach. Różnicę w dostępie do tego środka ochrony prawnej muszą wynikać z konstytucyjnie relewantnych kryteriów. Obecnie możliwość wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia nie jest zapewniona obywatelom w sposób respektujący zasadę równości. W sytuacjach tożsamyh część 140 pokrzywdzonych uzyskuje uprawnienie do bezpośredniego wniesienia aktu oskarżenia, podczas gdy innym pokrzywdzonym przysługuje jedynie prawo do wniesienia zażalenia na postanowienia prokuratora do sądu. W rezultacie prawo do sądu oraz prawo

do wszczęcia procedury sądowej ukształtowane są asymetrycznie i przysługują niektórym obywatelom w szerszym, a innym w węższym zakresie.

145   Ustawodawca, nadając jednostce uprawnienia w drodze ustawy, nawet jeżeli nie wynikają one bezpośrednio z regulacji konstytucyjnych, wciąż obowiązany jest do przestrzegania zasad wyrażonych w Konstytucji RP (por. wyrok TK z dnia 30 maja 2007 r., sygn. akt SK 68/06). Ograniczenia i kryteria nadawania uprawnienia muszą mieścić się w porządku konstytucyjnym i są przedmiotem oceny konstytucyjnej. Każdy
150 musi mieć możliwość skorzystania z prawa do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia na takich samych zasadach i według identycznych reguł. Tymczasem skarżone przepisy nie gwarantują zachowania powyższych standardów.

D. Naruszenie zasady równości

Art. 32 ust. 1 Konstytucji RP nakazuje władzom publicznym wszystkich
155 traktować w równy sposób. Zgodnie z tezą wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 lutego 2005 (sygn. K 10/04) „odstępstwa od nakazu równego traktowania podmiotów podobnych muszą mieć: 1) charakter relewantny, a więc pozostawać w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią przepisów, w których zawarta jest kontrolowana norma oraz służyć realizacji tego celu i treści. Innymi słowy
160 wprowadzane zróżnicowania muszą mieć charakter racjonalnie uzasadniony; 2) charakter proporcjonalny, a więc waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów normy musi pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych; 3) argumenty te muszą pozostawać w związku z innymi wartościami,
165 zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne potraktowanie podmiotów podobnych”. Skarżona regulacja nie spełnia powyższych kryteriów.

Ustawodawca odmiennie traktuje podmioty znajdujące się w tej samej sytuacji. Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą dotyczącą art. 55 k.p.k., jedynie powtórne wydanie przez prokuratora rozstrzygnięcia formalnie tego samego rodzaju, to jest albo
170 dwóch postanowień o odmowie wszczęcia postępowania albo dwóch postanowień o umorzeniu postępowania, rodzi uprawnienie do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia. Skarżone przepisy wiążą skutek w postaci uprawnienia do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia nie z podstawą zapadłych rozstrzygnięć, lecz ich formą.

175 Tymczasem postanowienia prokuratora mimo że formalnie różne, mogą mieć zgodnie z art. 17 § 1 KPK tożsame podstawy. Przesłanki odmowy wszczęcia postępowania oraz umorzenia postępowania są zgodnie z ustawą zbieżne. Trudno jest przyjąć, aby konstytucyjnie relewantną cechą, usprawiedliwiającą różnicowanie możliwości złożenia subsydiarnego aktu oskarżenia, była forma postanowienia prokuratora, skoro zarówno postanowienie o umorzeniu postępowania, jak i o odmowie wszczęcia postępowania mogą być wydane na podstawie niczym nie różniących się okoliczności. 180 Dodatkowe postanowienia te wywierają tożsame skutki procesowe tj. powodują zaprzestanie czynności przez wymiar sprawiedliwości, których dalsze prowadzenie mogłoby prowadzić do ochrony pokrzywdzonego.

Przepisy art. 55 ust. 1 i art. 330 § 2 KPK uzależniają nadanie pokrzywdzonemu 185 uprawnienia do wniesienia aktu oskarżenia od formy rozstrzygnięcia prokuratora. Kryterium różnicującym jest forma dwukrotnie zapadłych postanowień. Powiązanie możliwości wniesienia i popierania subsydiarnego aktu oskarżenia jedynie z formą postanowienia nie znajduje konstytucyjnego uzasadnienia. Dwa postanowienia odmiennej formy, chociażby wydane na tej samej podstawie prawnej 190 oraz pokrywającym się stanem faktycznym, nie nadają uprawnienia do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia. Jednocześnie zapadnięcie dwóch postanowień identycznych pod względem formalnym, a bazujących na odmiennych podstawach przywoływane uprawnienie nadaje. Podkreśla to wyraźnie, iż przyjęte przez ustawodawcę kryterium rozróżniające nie jest adekwatne.

195 W przedmiotowej sprawie, zarówno postanowienie o odmowie wszczęcia jak i umorzeniu postępowania zostały wydane ze względu na brak znamion czynu zabronionego. Dopiero ponowne uchylene rozstrzygnięcia prokuratora i wydanie kolejnego postanowienia otwierałby drogę pokrzywdzonemu do wniesienia aktu oskarżenia. Skarżącemu J Ł na drodze do wniesienia subsydiarnego 200 aktu oskarżenia postawiono przeszkodę proceduralną, tj. konieczność ponownego zaskarżenia decyzji prokuratora do sądu. Tymczasem takiego wymogu nie stawia się pokrzywdzonym, w przypadku gdy prokurator wyda dwa postanowienia o umorzeniu lub odmowie wszczęcia postępowania, niezależnie od tego, czy mają one tożsame czy różne podstawy. W konsekwencji, spośród dwóch podmiotów,

205 których sytuacja jest identyczna, jeden musi pokonać dodatkową barierę proceduralną, aby uzyskać uprawnienie do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia.

Wybrana przez ustawodawcę cecha prowadząca do różnicowania sytuacji prawnej ma charakter czysto formalny i w rezultacie wbrew zasadzie wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, powoduje odmienne i niesprawiedliwe traktowanie
210 podmiotów znajdujących się w tożsamej sytuacji.

E. Wysokość kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu

Wniosek o zasądzenie zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, związanej ze sporządzeniem, wniesieniem i popieraniem niniejszej skargi jest w pełni zasadny ze względu na niekonstytucyjność § 13 pkt 6 w zw. z § 15 pkt 1
215 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.). Powyższe rozporządzenie jest niezgodne z treścią art. 16 ust. 2 i 3 ustawy Prawo o adwokaturze z dnia 26 maja 1982 r. (Dz.U. Nr 16, poz. 124) nakazującym ustalenie wysokości
220 stawek minimalnych z uwzględnieniem rodzaju i złożoności sprawy oraz wymaganego nakładu pracy adwokata (por. Łukasz Supera, *Stawki mniejsze niż życie*, Palestra 2012, z. 7-8, s. 105).

Przepis powyżej rozporządzenia jest niezgodny z treścią ustawy, a tym samym z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Wysokość wynagrodzenia przyznawanego za pomoc
225 prawną z urzędu nie uległa waloryzacji od momentu wejścia w życie rozporządzenia, tj. od około 10 lat. W tym samym okresie w Polsce występowała inflacja prowadząca do spadku wartości pieniądza. Doszło również do istotnego zwiększenia kosztów pracy, przejawiającego się we wzroście płacy minimalnej oraz średniej płacy. W rezultacie stawka za pomoc prawną z urzędu w 2013 roku nie odpowiada realiom gospodarczym
230 i przez to nie mieści się już w ustawowych wytycznych.

Na mocy art. 195 ust. 1 Konstytucji RP sędziowie Trybunału Konstytucyjnego podlegają tylko Konstytucji RP. Z przepisu tego wynika możliwość niestosowania przepisów niższej rangi, które są niezgodne z konstytucją. Analogiczną kompetencję przyznaje się m.in. sędziom sądów powszechnych na podstawie art. 178 Konstytucji

235 w odniesieniu do niezgodnych z konstytucją rozporządzeń. Ze względu na brak odpowiedniej, konstytucyjnie ważnej regulacji pełnomocnik skarżący wnosi o zasądzenie kwoty ( ) złotych z tytułu pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Kwota ta odpowiada niezbędnemu nakładowi pracy oraz zawilosci sprawy.

240 **F. Konkluzje**

Zawarte w Konstytucji RP zasady muszą znaleźć wyraz we wszystkich działaniach ustawodawcy, który jest bezwzględnie zobowiązany do ich przestrzegania. Nadając pokrzywdzonemu uprawnienie do wnoszenia subsydiarnego aktu oskarżenia, nawet gdyby nie wynikało ono z przepisów Konstytucji RP, musi ono spełniać wymogi zasady równości zawartej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. Rozróżnienie sytuacji dwóch podmiotów znajdujących się w tej samej sytuacji faktycznej musi być racjonalnie uzasadnione, proporcjonalne i pozostawać w zgodności z innymi wartościami konstytucyjnymi. Przepisy uzależniające uzyskanie uprawnień od formy, a nie treści postanowienia organu państwowego, nie spełniają powyższych wymogów i są niezgodne z Konstytucją RP.

Wobec powyższego wnoszę jak na wstępie.

adw. Małgorzata Supera

Załączniki:

- 255 1. Kopia pisma Okręgowej Rady Adwokackiej w W ,
2. Kopia postanowienia Sądu Rejonowego w W
z dnia sierpnia 2012 r., sygn. akt ,
3. Kopia postanowienia Sądu Rejonowego w W ,
III Wydział Karny z dnia marca 2012 r., sygn. akt ,
260 4. Kopia postanowienia Sądu Okręgowego w W IX Wydział Karny –
Odwoławczy z dnia czerwca 2012 r., sygn. akt ,
5. Kopia postanowienia prokuratora z dnia kwietnia 2010 r. o odmowie wszczęcia
dochodzenia, sygn. akt ,

- 265
6. Kopia postanowienia Sądu Rejonowego w W z dnia
marca 2012 r. uchylającego postanowienie prokuratora, sygn. akt ,
  7. Kopia postanowienia prokuratora z dnia marca 2011 r. umarzające postępowanie,
sygn. akt ,
  - 270
  8. Kopia postanowieniem Sądu Rejonowego w W z dnia
sierpnia 2011 r., utrzymującego w mocy postanowienie prokuratora, sygn. akt
,
  9. cztery odpisy skargi wraz z załącznikami.